

47.

4565

Quod Infinitus Astrorum Conditor secundet!

CONJUNCTIONES IN GENERE,

Dissertatione Astronomico-Theorica

In Alma ad Albim Academia

PRÆSIDE

Viro Nobilissimo, Amplissimo atq; Excellentissimo

DOMINO

MICHAELE VVALTHERO,

Superiorum Mathem. Prof. Publ. Famigeratissimo,

Alumnorum Electoralium Ephoro Gravissimo, Patrono, Pro-

motore ac Præceptore suo jugi cultu & obsequio

prosequendo,

Publica placideq; Οργανοστροφῶν συζητήσεις sistit

exponitq;

RESPONDENS

M. JOHANNES PASCHIUS

Raceburg. Saxo.

Ad Diem 21. Mart. Anno M. DC. LXXXIII.

WITTENBERGÆ

Typis JOH. BORCKARDI, Acad. Typogr.

Astron.

58,40

P.

1774

1774

1774

1774

1774

1774

1774

1774

1774

Προούλιον.

Quod si unquam *μωροσοφ* ille Diogenes facetè desipuit, oppidò in hoc turpem se dedit, quod *Stobæus* recenset: *Astrologum* quendam in foro *stellas in tabella quadam depictas demonstrasse ac dixisse: En tibi hic stellæ errantes?* Audiens hoc Diogenes: *Ne mentiaris, inquit, bone vir: Stella enim non errant, sed illi, ostensis qui adsidebant, tempusq; in re futili terebant.* Futile sanè & Cynicum Cynici Philosophi iudicium, si hujus Astrologi operam erè theoricam tantum atque sphericam mansit, cui, illuserit? Sanctissimis enim Viris à primo orbis conditu usque nil antiquius suaviusque evenit, quàm cœlum tueri, & ad sidera vultum tollere. Tacebo *Adamum*, qui primus hanc artem cum astris pene ortam, sibi que divinitus concessam in actum & experimentum deduxit. *Sethum* præteribo, qui *Josepho* asserente transmissam jam inde ab Adamo hanc artem, ne orbis universi cataclysmo aut *ἐκπυρώσει* periret, redactam in epitomen geminis columnis insculpsit: uni *lateritiæ* contra vim ignis; alteri *lapideæ* contra eluviones aquarum. *Suidas* & cum eo quoque *Alstedius* affirmant *Sethum* divini nomen adeptum esse, quod astra propriis nominibus distinxisset, & nomina VII. Planetis imposuisset. Nec *Abrahamum* producam, aut ejus ex *Isaaco* Filio Atnepotem *Jobum*, cujus ætate in certas classes digesta sidera fuere, pro refellendo mastigis hujus diasyrmo. Sanctissimus vates *David* suis in carminibus toties siderum, Solisque & Lunæ meminit, ut inter pastoritios Regiosque labores hanc etiam curarum præcipuam partem habuisse appareat, eoque de Illo non minùs, quam de *Julio Cesare* apud *Lucanum* scribi potuerit:

Serm. 78.

Lib. 1. Antiq. Jud. c. 3. & 8.

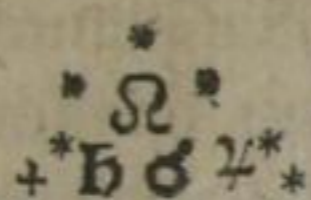
Chronol. XLIII. p. m. 302.

Lib. 10. Pharsal. v. 185. seqq

Media inter prælia semper Stellarum coelique plagis superisque vacavi.

A Sapiéntiss. Salomone esse concinnatas tabulas & calendaria motuum & neomeniarum cœlestium, quibus hodienu utuntur Ebraei, memorat

rat ex Medio anensi assertionem Paulus Minerva apud Doctissimum
 Riberam. Et quanquam *Tabula Mosaica & parapegmata neviluni-*
orum à Mose confecta, quingentis non minus annis antiquiora
 sunt *Salomonicis*, revisas tamen emendatasque à Salomone eas
 Tabulas, ac deinceps in usu fuisse fortè deduci potest ex illis verbis
 2. Paralip. c. 35, 4. Sicut præcepit David Rex Israel, & descripsit Sa-
 lomon Filius ejus. Quod ad descriptionem Sacerdotalium Mini-
 steriorum sacrificiorumque & cantionum, quæ primo, quæ ultimo
 Mensis die adhiberentur pertinere videtur. Huc etiam spectat
 collegii seu Academiae Hierosolymitanæ structura nixa columnis
 VII. numero videlicet planetario, & ad exemplum Ægyptiæ seu
 Lib. VI. Heliopolitanæ, quo de videatur Clemens Alexandrinus. Et quis
 Stromatum. scientiæ hujus antiquum & sacrum usum pertexere satagat? Ali-
 orum etiam elogia, quæ scientiæ hujus erraticæ certissimum usum
 & encomium decantarunt, instituti adstricti ergo reticeo. Si quis
 adhuc cum Diogene aliisque sui sibi que simillimis fecerit, & Bene-
 volo Lectori Censorique aurem vellerit, ne tabellam hanc erraticis
 stellis depictam aspicere dignarentur, quia scilicet stellæ non er-
 rarent, sed pictor, Lector & Arbitrator vanum & vagum molirentur
 opus; eum exoratum voluissim, ut vel die 24. Octobr. elapsi an-
 ni (secund. Tab. Rudolph.) vel die 19. Jan. præsentis anni me-
 cum prospexisset, vel his prætermisissis die 18. Maj. currentis Anni
 unico adhuc superstite (quo etiam omisso per ætatem in hoc si-
 gno non videbit) prodiret sub diem nocturnum, ut cœlo obje-
 ctivè præcinente succineremus gloriam Dei, quam celebrari inter
 cætera voluit ex mirando illo *Conjunctionum* ordine, quas intra
 VII. Menses nobis tribus vicibus observandas proponit. Occasi-
 one itaque sic ferente operi huic manum meam admovi, quæ li-
 cet harum intricatissimarum rerum inexperta sit, in magnis ta-
 men voluisse sat erit. Cumque pro intelligenda *Magna hac*
Conjunctione Saturni Joviali utile sit, in antecessum agere
 de *Conjunctionibus in genere*, his manum mentemque applica-
 bo protinus. Tu Summe Deus, qui astra condidisti, eaque vi po-
 tentiæ regis, ut sint & maneant signa temporum & gloriæ tuæ, fac,
 ut ego admirator horum devotissimus verum de his sentiam, scri-
 bam atque defendam.

§. 1. Theoricæ Astronomiæ, quæ secundum propriumque singulorum siderum ab occasu ortum versus super Eclipticæ axe polisq; motum docet, non infima pars est, quæ *Passiones Planetarum*, tanquam insignia motus istius accidentia, affectionesque tradit, quæ potissimum & pleræque in solis Planetis, dum latitudinum, longitudinum & altitudinum suarum spatia decurrunt, qualicunque observatione animadverti possunt.

§. 2. Harum vulgo Passionum IV. constituunt genera, prout scilicet oriuntur *vel ab eccentricitate planetariae orbitæ, vel ex collatione Planetarum ad Solem, vel ex relatione eorundem ad terram, vel ex comparatione situum ad se invicem.* Genus quodlibet varias iterum apud Autores docendi causâ fortitur species. Quas percensere & explicare singulas, non est hujus instituti, quando de Conjunctionibus nonnulla afferre decrevimus.

§. 3. Ac pertinere quidem Conjunctiones ad quartum memoratorum generum, perspicuum est, sub quo *Συζυγία & Σχηματισμός* comprehenduntur.

§. 4. Quam distinctionem licet non omnes agnoscant admittantque, *Ptolomæus* tamen, Astronomorum facilè Princeps, ipse dedit, & comprobavit, cujus vestigia, nos meritò legimus, & *Syzygiam* non subordinamus *Aspectibus*, sed contradistinguimus: non nescii, quod laudatissimus Autor quandoque *Συζυγίας & Σχηματισμῶν* vocabula ut *ἰσοδυναμῶντα* & synonyma, sensu verò Astrologico, adhibuerit. Qua ratione apud non paucos quinquenarium Aspectuum numerum nunc *Arithmetica*, nunc *Geometrica*, nunc *Musica* ratione probatum reperias. Nos verò cum *Astronomico-Theoricam* tractationem susce-

Vid. Heintlin. Synops. Mathem. part II. lib. II. c. II. p. m. 365. seqq.

Kepl. Trigon. Ign. c. IX.

rimus, *Astronomico* etiam *sensu* tantum hanc vocem capimus, solos positus stellarum consideraturi, non habitatione illorum effectorum, quæ ab Astrologistali Aspectuum habitudini tribuuntur. Dicimus itaque Συζυγία & Σχηματισμὸν nec nomine nec re coincidere. Utrumq; enim prohibet *partim* ipsius Aspectus definitio, cuius formalis differentia consistit in radiorum obliquitate, *partim* totius rei fundamentum, quod est diversus stellarum positus, qui nunc *rectus* est, unde *Syzygia*, nunc *collateralis*, unde *Aspectus* enascuntur, *Sextilis*, *Quadratus* atque *Triangularis*.

§. 5. Quanquam autem Syzygia vi etymi tantum *Conjunctionem* dicere videatur, factum tamen est, ut ex usu Astronomico & ampliationis suppositione latius extenderetur, à Conjunctione & Oppositione stellarum ita præscindens, ut ad utramque simul contrahi possit, & valeat tam de respectu & rectitudine radiorum ex eodem, quam per diametrum ex oppositis locis. Hinc Syzygia in Conjunctionem & Oppositionem dividitur.

§. 6. Cùm verò nunc de Oppositione non attineat dicere, placet ante, quàm disquirendo procedamus, definire, quid sit Conjunctio. Omnis enim quæ à ratione suscipitur de aliqua re institutio, debet à definitione proficisci, ut intelligatur, quid sit id, de quo disputatur, ut recte monet & quasi adjuvat Cicero. Itaque *Conjunctio* in se spectata est *Syzygia duarum vel plurium stellarum in uno eodemque cæli loco concurrentium*. Subjectum Conjunctionis *primariò* stellæ sunt; *secundariò* verò & per posterius etiam nodis lunaris orbitæ ascendenti & descendenti, sive capiti & caudæ Draconis, ad stellas relatis, Conjunctio ab Astrologis tribuitur. Stellas autem præcipuè

Officiorū
lib. 1.

er-

erraticas intelligo, non exclusis Cometis. Fixas autem inter se conjungi minimè dicimus, quoniam Conjunction earum propriè stellarum est, quarum alius atque alius positus per naturam esse poterat. *Formalis ratio* Conjunctionis est congressus in eodem cœli loco. Congressus verò non intelligendus est physicus aut suppositalis, quasi vel orbem suum Planeta egrederetur, aut alter horum ascenderet, alter descenderet, & sic contactu corporeo conjungerentur. Sed concursus Planetarii locus concipiendus est in suprema cœli superficie atque Zodiaco, qui designatur à linea recta, ceu radio visorio, è superficie vel centro terræ per stellæ, vel epicycli centrum eoque continuata, ubi demum propter visus nostri imbecillitatem & loci conjunctorum immensam distantiam, corpora, physicè à se remotissima, nobis quasi contigua, & à latere sibi stare apparent. Hic locus vulgo *opticus* vocari solet, magis adæquatè verò *Astronomicus* dici possit. Neque unus idemque cœli locus unum idemque statim punctum Conjunctionis involvit, sed *παχυλῶς* & ambitu quodam laxiori hoc accipi debet.

§ .7. Præmissa hac, ut vires tenuis judicii admittebant, non ut rei gravitas præscribebat, definitione progredimur paucissimis ad Conjunctionum divisiones, quarum dignitas & usus non minor est, quam definitionis. Si enim *Socrates* se ejus vestigia quasi Numinis secuturum ait, qui singula convenienter distribuerat; & *Plato* optimum docendi genus existimabat bene distinguere; necesse erit, ut de hac quædam afferamus. *Prima* esto, quæ ad *ἀνρίβειαν* pertinet, & docet definitos supra congressus non uno modo, sed ita fieri, ut *vel* in uno cœli puncto stellæ concurrant, vel in diversis existant. Quæ copulantur
in

in uno cœli puncto vicissim *vel* longitudine simul & latitudine conveniunt; quæ *Conjunctio* $\sigma\omega\mu\alpha\lambda\acute{\omega}\delta\eta\varsigma$. *b.e. corporalis* & *partilis composita* appellatur; *vel* in eodem semicirculo latitudinum consistuat, ita ut longitudo quidē sit eadem, latitudo autem diversa, qualis *Conjunctio partilis simplex* nuncupatur. Quæ verò etiam longitudine distant, sed tamen intra medietatem, amplitudinem sive lucem orbis alterius existunt, earum *Conjunctio plastica* dicitur. Per illam verò medietatem orbis cave, ne cum nonnullis perperam intelligas arcus visionis stellarum vel semidiametros lucidorum corporum: cum sint illa Zodiaci spatia, ad quæ vires suas extendere stellæ possunt secundum Astrologorum placita, à quibus ut vocis significatio proficiscitur, ita etiam lux orbium in hunc modum determinatur ♄ 9, ♃ 10, ♀ 8, ☉ & ☽ 15, ♁ 8, ♀ 7. Hæc plastica *Conjunctio* subdividi assolet in *Applicationem*, cum stella velocior intra lucem alterius stellæ existens ad tardiores accedit; & *Separationem*, cum stella eadem ab altera intra orbis amplitudinem recedit.

§. 8. Huic subjungimus divisionem *Conjunctio-*
nis in Mediam, Veram & Apparentem. Quæ desumpta esse videtur ex diversitate & origine motus *veri, medi*
ac visi, quorum *ille* est, quo sidera in ipso cœlo plerumque inæqualiter moveri nobis in terra degentibus apparent, unde etiam *apparens & inæqualis* vocatur. *Iste* verò est, quem Astronomi docendi causâ inter velocissimum & tardissimum medium & æqualem assumunt. *Hic* denique à parallaxi dependet. Ac in descriptione quidem motus *veri* videmus, π *verum,* & π *apparens* eandem motus speciem significare. Hic vero circa doctrinam conjunctionum insigne est horum vocabulorum
discr.

discrimen, ut apparentis & veri nova distinctaque significatio nascatur. Cum enim linea recta ex oculo terricolæ videntis per stellam in Zodiacum producta non tantum à linea medii, sed & veri motus differat, locumque visum alium à medio ac vero ostendat, adeoque speciali nomine linea loci visi nuncupetur; necesse est conjunctionem etiam aliam esse mediam, aliam veram aliam apparentem seu visam. Est autem *Media Conjunctio*, quæ fit secundum lineas medii motus concurrentes in Zodiaco; *Vera* est, quæ fit secundum lineas veri motus; Denique *Apparens sive visa* est, quæ fit secundum concursum linearum loci visi stellarum in Zodiaco. Etsi verò accidere possit, ut omnia hæc Conjunctionum genera coincidant, tamen id rarius est. Plerumque enim una post alteram contingere solet, propter parallaxin, diversumque motum linearum motus medii atque veri. Cum enim lineæ motus medii interdum lineas verorum motuum antecedant, aliàs eas consequuntur, nonnunquam etiam coincidant; par ratio Conjunctionis est, ut nunc media præcedat veram, nunc vera mediam, aliquando media simul sit ac vera, eo scilicet tempore, quo utriusque stellæ locus medius & verus non differunt. Hinc non potest non diversa Autorum sententia in supputando Conjunctionum tempore suboriri, cum alii ad veram, alii ad mediam Conjunctionem respiciant.

§. 9. Inter cæteras divisiones illa superiorum Planetarum Conjunctio eminent, quæ *Magna, Major & Maxima* habetur, cui Astrologi tantum fidunt, quantum Hercules ne quidem suæ clavæ, tantos effectus illis Conjunctionum generibus adjudicantes, ut nihil supra. Ab his ef-

B

fecti-

fectibus verò abstrahit prudens Astronomus, & nudum tantum stellarum Planetarumve positum dispicit. Quod ut nos faciamus felicius faciliusque, prænotamus, quod apud Astrologos antiquissimos ante Albumasarem Arabem, alias Japhar dictum, qui vixit circa A. C. n. 60. utut alii antiquiorem dicant, & Alcabitium, Zodiaci signa cum multipliciter distincta fuerint, tum in IV. triplicitates, sive trigonos divisa juxta IV. Elementorum qualitates, quorum

1. Igneus terminatur suis angulis ad signa ignea calida & sicca ♃, ♁, ♄,
2. Terreus ad terrea, frigida & sicca ♃, ♁, ♄,
3. Aëreus ad aërea, calida & humida, ♀, ♁, ♄,
4. Aqueus ad aquea, frigida & humida ♁, ♁, ♄.

§. 10. Cujus denominationis causa non est ex rerum natura, sed ex mero impositionis hominum arbitrio. Cum enim genus humanum à prima statim origine agnovisset & pro confesso usurpasset tempestates annuas ex cœlo variari, in hisce verò has quatuor qualitates cerni, calidum, frigidum, humidum, siccum, quæ etiam in totidem elementis, quæ nostris obversantur sensibus, dominantur; eas in cœlum sustulerunt, intraque signa Zodiaci distribuerunt ea lege, ut maneant qualitatum nomina, quantumvis discendentibus fixis, seu imaginibus constellationum. Hosce trigonos ita perambulant Conjunctiones, ut non modò non in eodem signo, sed etiam ne in trigono quidem uno eodemque perseverent, e. c. Si ♁ atque ♄ congregiantur in principio arietis, seu triplicitatis igneæ, post annos 20 fere continget, ut denuò coëant, sed longè ab initio arietis, motu *εἰς τὴν ἀπονουσίαν*, seu retro, per trientem circiter Zodiaci, seu per gradus
fere

fere 120, atque adeò in principio ♄ signi ignei, & tertia
 Conjunctio post alios 20. annos fere iterum C. S. S. Zo-
 diaci succedet in principio ♁ signi pariter ignei. Cùm
 proinde per trientem ferè circuli distent loca proxima-
 rum harum Conjunctionum inter se, fit ut annis 60. trium
 Conjunctionum loca forment triangulum fermè æquila-
 terum Zodiaco circulo, qui constat 360° inscriptum, & re-
 spiciant se aspectu quasi trino seu trigono.

§. II. Cum vera harum Conjunctionum loca non
 exactè tertia parte circuli distent, sed aliquantò & tribus
 ferè gradibus minùs seu gradibus 117. εἰς τὰ προηγύμενα
 (nam si prima prædictarum Conjunctionum accidat in
 1 ♃, secunda non fiet in 1 sed 4 ♄, & tertia non in 1 vel 4,
 sed 7 ♁, quarta non in 1, 4, 7, sed 10 ♃ & sic porro) necesse
 est, ut sexagesimo quoquo anno Conjunctio superet lo-
 cum initialem gradibus circiter 9, & annis 180 gradibus
 27, donec annis circiter 200, quibus fiunt conjunctio-
 nes 10, cuspides triangulorum absolutis signis unius tri-
 plicitatis transeant ad signa alterius classis, ita ut, si prima
 fuit ignea, secunda sit terrea, & in hoc trigono moretur
 secunda Conjunctionum decas totidem annis. Deni-
 que elapsis annis 800 absolutæ singulæ triplicitates erunt,
 & revertetur Conjunctio ad trigonum igneum. Nam
 IV. triplicitates, quibus omnis continetur Zodiacus, in
 ducentos annos ductæ, periodum producant annorum
 800, qua rotunditate numeri gaudent Artifices, propter
 facilitatem calculi, non nescientes, quòd intervalla con-
 junctionum καὶ ἀνεῖθειαν paulò minora sint.

§. 12. Quibus ad hunc modum explicatis *magnam*
Conjunctionem esse dicimus, qua duo supremi planetæ
 Satur-

Saturnus & Jupiter, in signo ejusdem trigoni, in quo proximè præcedens contigerat, copulantur. *Majorem* appellamus, quando iidem Planetæ in signo quidem triplicitatis ab antecedente diversæ, sed qualitatis tamen non per omnia contrariæ, concurrunt. *Maximam* denique eam statuimus, quando vel absolutis, vel præsuppositis saltem cæteris, in trigono igneo denuò aut absolute primum conveniunt. Hæc est nostra de Conjunctionibus sententia. Quam & veriore esse arbitramur, & accuratè distinctam. Non ignari, quòd ab aliis aliter proponatur doctrina nobilissima. Quos ut abundare suo sensu permittimus, ita nobis vicissim æquiores illos fore speramus. Id ad extremum observantes, quod ampliori vocis usu Magnæ Conjunctiones dici soleant, quæcunq; fuerint ex tribus istis generibus, de quibus modo exposuimus, καὶ ἐχοχὴν autem Magna est, quam Maximam nominavimus.

Lib. VII. §. 13. Quod si vero nunc quæras cùm Ricciolo: Medie sect. V. c ne an Vere Conjunctiones sint considerande, cum de Magnis IX. num. aut Maximis Conjunctionibus agitur; omnino arbitrarer V. attendendum esse ad *veras* Conjunctiones, si quis Astrologico Judicio rem æstimare gestiat: *Sin minus*, cum *verorum motuum* calculus in hoc quidem negotio *laboriosus* magis sit, quam *utilis*, *mediis motibus* contenti vivamus cum Astronomis, ut faciliori primum supputatione eminus subodoremur verarum Conjunctionum tempora. Quamvis quoad Astrologicum usum etiam, si præcedunt *veris*, inchoent per *applicationem* quandam ipsarum influxum; si vero succedunt *veris*, per *defluxum* quendam retinent aliquid de impressione jam facta.

Tantum de Toto.

Astron 558/40